

การทำแท้ง : ศึกษาปัญหาทางกฎหมายกรณีที่มีการดามีปัญหาทางจิต

ศิริพร รุ่งรัตน์รัชชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2557

**Abortion : Studying about legal problem in case of mother has
mental problem**

SIRIPORN RUNGRATTAWATCHAIA

**Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณะนิติศาสตร์ ปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่ได้มอบโอกาสในการศึกษา รวมทั้งองค์ความรู้ ทางด้านวิชาการต่างๆแก่ผู้เขียน ขอกราบขอพระคุณในความกรุณาและความอนุเคราะห์จากท่าน อาจารย์ ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ที่ได้สละเวลารับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำ วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร ที่ได้กรุณาสละเวลารับเป็น ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. อุทัย อาทิวา รงศาสตราจารย์ อัจฉริยา ชูดี นันทน์ ที่กรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรุณาให้เกียรติรวมทั้งสละเวลา อันมีค่าของท่านให้ข้อคิดและชี้แนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา นายทวี นางยินดี ซ้ายเกลี้ยง ผู้ให้กำเนิดและ เลี้ยงดูสั่งสอนผู้เขียนด้วยความรัก ความเมตตา และเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้ สำเร็จ

ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณชาติ รุ่งรัตน์วัชชัย ที่ได้ให้กำลังใจ ความรัก การช่วยเหลือ และสนับสนุนผู้เขียนในด้านต่างๆตลอดระยะเวลาของการศึกษา และขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนตลอดระยะเวลา การศึกษา

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ หากจะเป็นประโยชน์และมีส่วนดีบ้างแล้ว ผู้เขียนขอขอบแต่ คณะอาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนผู้เขียน บิดามารดาอันเป็นที่รักยิ่งของผู้เขียน หากมีข้อผิดพลาดหรือ บกพร่องในส่วนใดของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ศิริพร รุ่งรัตน์วัชชัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. ความผิดฐานทำให้แท้งลูก ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้บทบัญญัติแห่ง กฎหมายว่าด้วยความผิดฐานทำให้แท้งลูกในประเทศไทย.....	7
2.1 ความหมายของการทำแท้ง.....	8
2.2 วิวัฒนาการของกฎหมายทำแท้งในประเทศไทย.....	14
2.2.1 กฎหมายตราสามดวง.....	14
2.2.2 กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127	20
2.2.3 ประมวลกฎหมายอาญา (พ.ศ.2500-ปัจจุบัน).....	21
2.3 ขอบเขตความผิดฐานทำให้แท้งลูกในส่วนที่เกี่ยวกับเวลาที่กระทำ.....	24
2.3.1 เวลาอันเป็นจุดเริ่มต้นของการกระทำความผิด.....	24
2.3.2 เวลาอันเป็นจุดสิ้นสุดของการกระทำความผิด.....	33
2.4 ขอบเขตความผิดฐานทำให้แท้งลูกในส่วนที่เกี่ยวกับผลของการกระทำ.....	37
2.4.1 การทำแท้งต้องเป็นการทำให้ทารกในครรภ์ออกมาจากครรภ์ในลักษณะ ที่ไม่มีชีวิต.....	37
2.4.2 การทำแท้งเป็นการทำให้ทารกในครรภ์ตายในขณะที่อยู่ในครรภ์หรือทำ ให้คลอดก่อนกำหนดโดยสภาพที่ไม่อาจมีชีวิตรอดได้ ไม่ว่าจะตาย ภายหลังคลอดนานเท่าใด.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.5 ปัญหาและอุปสรรคทั่วไปในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้ง.....	40
2.5.1 อุปสรรคอันมาจากความเชื่อทางศาสนา.....	41
2.5.2 ปัญหาจากความไม่ชัดเจนของตัวบทกฎหมายและการตีความของคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	54
2.6 ข้อจำกัดทางกฎหมายในการทำแท้งในกรณีที่มีมารดามีปัญหาทางจิต.....	57
2.7 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2548.....	66
3. กฎหมายทำแท้งกรณีเกี่ยวกับปัญหาทางจิตของมารดาในต่างประเทศ.....	70
3.1 ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law).....	70
3.1.1 ประเทศอังกฤษ.....	70
3.1.2 เทศสหรัฐอเมริกา.....	77
3.1.3 ประเทศสิงคโปร์.....	85
3.2 ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law).....	88
3.2.1 ประเทศเยอรมนี.....	88
3.2.2 ประเทศสวีเดน.....	99
3.3 ตารางเปรียบเทียบเหตุผลในการทำแท้งของแต่ละประเทศ.....	101
4. บทวิเคราะห์เหตุทำแท้งได้โดยชอบด้วยกฎหมายกรณีที่มีมารดามีปัญหาทางจิต.....	102
4.1 ความชอบธรรมในการทำแท้ง.....	102
4.1.1 ข้อพิจารณาด้านคุณธรรมทางกฎหมาย.....	102
4.1.2 ข้อพิจารณาด้านสิทธิมนุษยชน.....	103
4.1.3 ข้อพิจารณาด้านศาสนาและศีลธรรม.....	104
4.1.4 ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม.....	105
4.2 วิเคราะห์เหตุทำแท้งได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา 305.....	106
4.3 วิเคราะห์ปัญหาการทำแท้งในกรณีที่มีมารดามีปัญหาทางจิต.....	110
4.3.1 ผู้ป่วยจิตเภท.....	112
4.3.2 โรคทางจิตที่น่าจะเป็นเหตุให้แพทย์ควรทำแท้งให้แก่หญิงได้.....	114

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.3.3 วิเคราะห์ความสอดคล้องเหมาะสมในการกำหนดเหตุที่จะทำแห่งได้ ในกรณีมารดามีปัญหาทางจิตกับสภาพสังคมในปัจจุบัน.....	122
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	127
5.1 บทสรุป.....	127
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	133
บรรณานุกรม.....	137
ภาคผนวก	145
ก. ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติการ ตั้งครรภ์ทางการแพทย์ตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2548.....	146
ข. ระบบจำแนกโรคใน ICD-10 ขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization).....	149
ประวัติผู้เขียน.....	154